

О Д Г О В О Р И
Кривичног одељења Врховног касационог суда
на спорна правна питања нижестепених судова
са седнице одржане 15.04.2014. године

ЗКП

1. Ко је надлежан за одлучивање о притвору након доношења пресуде о прихватању споразума о признању кривичног дела – судија за претходни поступак, односно председник већа или ванпретресно веће из члана 21. став 4. ЗКП, с обзиром на различиту праксу судова?

ОДГОВОР:

О притвору након прихватања споразума о признању кривичног дела и доношења пресуде из члана 317. ЗКП, одлучује судија за претходни поступак или председник већа у зависности од тога ко је, у смислу одредбе члана 315. став 1. ЗКП, одлучивао о споразуму и донео пресуду.

.....

2. Када почиње да тече застарелост код продуженог кривичног дела, од дана када је учињена последња делатност која улази у појам тог продуженог кривичног дела у складу са теоријом делатности или застарелост тече посебно за сваку појединачну радњу извршења кривичног дела?

ОДГОВОР:

Застарелост кривичног гоњења код продуженог кривичног дела почиње да тече засебно за сваку радњу кривичног дела која улази у састав продуженог кривичног дела, почев од прве предузете противправне радње.

.....

3. Да ли председник већа који је започео са поступањем по захтеву за трајно одузимање имовине проистекле из кривичних дела по ранијем Закону о одузимању имовине проистекле из кривичних дела („Службени гласник РС“, бр.97/2008), може након ступања на снагу новог Закона о одузимању имовине проистекле из кривичних дела („Службени гласник РС“, бр.32/2013), наставити да поступа као председник или члан ванпретресног већа, у смислу члана 38. став 4. поменутог закона, односно да ли је смисао наведене измене закона да се од поступања у поступку за трајно одузимање имовине искључи веће пред којим се држи главни претрес, односно председник тог већа (члан 28. став 3. ранијег закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела)?

ОДГОВОР:

Председник већа који је започео са поступањем по захтеву за трајно одузимање имовине проистекле из кривичног дела по ранијем Закону о

одузимању имовине проистекле из кривичних дела („Службени гласник РС“ бр.97/2008), након ступања на снагу новог Закона о одузимању имовине проистекле из кривичних дела („Службени гласник РС“, бр.32/13), може наставити да поступа као председник или члан ванпретресног већа, у смислу члана 38. став 4. наведеног закона.

.....

4. Која су овлашћења председника већа у ситуацији када је на предлог странака одређено испитивање сведока, вештака или другог испитиваног лица? Да ли се ради искључиво о питањима која доприносе потпунијем или јаснијем одговору на питање постављено од стране других учесника у поступку или се питања могу односити и на чињенице које излазе из тог оквира, а одговори на њих су од значаја за коначну одлуку?

ОДГОВОР:

Имајући у виду одредбе члана члана 402. ЗКП, суд може сам одредити извођење доказа, а председник већа може увек постављати питања сведоку, вештаку или другом лицу које се испитује по предлогу странака у поступку, ако то доприноси потпунијем и јаснијем разумевању одговора на питања која су постављена од других учесника у поступку или разјашњењу чињенице, али само оних које су предмет доказивања – посебно имајући у виду одредбу члана 15. став 4. ЗКП.

.....

5. Ко је судија појединац код опозива условне осуде (члан 546. ЗКП)?

ОДГОВОР:

Члан 545. ЗКП прописује који суд суди у поступку за опозив условне осуде, па се зависно од тога одређује и судија појединац, при чему то може бити и судија који је изрекао условну осуду.

.....

6. Када је поступак по оптужном предлогу оштећеног обустављен због застарелости кривичног гоњења, да ли оштећени има право на накнаду трошкова кривичног поступка, због ангажовања пуномоћника? Ако има, на чији терет падају ти трошкови (члан 265. и члан 266. ЗКП)?

ОДГОВОР:

У описаној процесној ситуацији, имајући у виду одредбе члана 265. став 1. ЗКП којима је одређено који све трошкови кривичног поступка (из члана 261. ЗКП) падају на терет буџетских средстава оштећени нема право на трошкове због ангажовања пуномоћника.

.....

7. *На оптужницу је по старом ЗКП изјављен приговор, по новом ЗКП је предвиђен скраћени поступак, како третирати приговор?*

ОДГОВОР:

У случају када је на оптужницу по раније важећем ЗКП изјављен приговор о коме до 01.10.2013. године није одлучено, а по новом ЗКП је за тај случај предвиђен скраћени поступак, судија појединац ће поступати као да приговора нема, а оптужни акт ће испитати сходно одредбама члана 501. - 503. важећег ЗКП.

.....

8. *Оптужни предлог је поднет за време важења старог ЗКП, има ли по новом ЗКП овлашћеног тужиоца, с обзиром на то да према новом ЗКП оштећени може да преузме гоњење од јавног тужиоца само када јавни тужилац по потврђивању оптужнице изјави да одустаје од оптужбе?*

ОДГОВОР:

Уколико је оштећени преузео гоњење и поднео захтев за спровођење истраге по коме још није одлучено, захтев се има сматрати приговором Вишем јавном тужилаштву, а у свим другим случајевима, имајући у виду одредбе члана 604. сада важећег ЗКП, оштећени је стекао и задржава својство овлашћеног тужиоца по одредбама раније важећег ЗКП.

.....

9. *Шта мора да садржи извештај КПЗ у поступку по молби за условни отпуст? Да ли је потребно да се КПЗ децидирано изјасни да ли је остварена сврха кажњавања (члан 46. КЗ)?*

ОДГОВОР:

Завод за извршење казне затвора се у извештају о владању и понашању осуђеног за време издржавања казне, не мора децидно изјашњавати о томе, да ли је у односу на то лице постигнута сврха кажњавања, с обзиром да је то предмет оцене суда који одлучује о условном отпусту али је неопходно да садржи податке о његовом владању, радном ангажовању и другим околностима на основу којих података суд може оценити да ли су остварени услови из члана 46. став 1. КЗ.

.....

10. *Шта радити са предметима у којима је истекла кушња? Да ли о томе обавештавати надлежну Полицијску управу како би брисали осуду (члан 569. ЗКП)?*

ОДГОВОР:

Одредба члана 569. ЗКП прописује да поступак за законску рехабилитацију по службеној дужности покреће орган надлежан за вођење казнене евиденције, при чему се, након правноснажности одлуке, којом се изриче кривична санкција,

препис исте уз одговарајући допис шаље надлежним полицијским органима. Стога, у случајевима у којима је правноснажно изречена условна осуда, након истека времена проверавања, није потребно посебно обавештавати надлежну полицијску управу ради брисања осуде, пошто већ располаже потребним подацима.

.....

11. Да ли се списи предмета у којима је искључена јавност могу користити као доказ у другом кривичном поступку (Виши суд у је одбио да достави списе „Км“ предмета на увид са образложењем да је у том кривичном поступку била искључена јавност и да се списи тог поступка не могу користити као доказ)?

ОДГОВОР:

Спис предмета у коме је јавност била искључена, може бити коришћен као доказ у другом кривичном поступку, али се извођење тог доказа мора спровести уз искључење јавности и уз одговарајуће упозорење странкама у поступку у вези са тим.

.....

12. Ако се код неког у превозном средству које користи у саобраћају налази оружје (нпр.у гепеку или испод седишта у путничком возилу или седишту скутера), да ли то лице оружје држи или носи у смислу члана 348. КЗ?

ОДГОВОР:

У описаној ситуацији има се сматрати се да то лице носи ватрено оружје.

.....

13. Да ли се има сматрати прекорачењем оптужбе уколико суд у пресуди прецизира вредност ствари (одузете, оштећене и слично), пошто је то пропуштено од стране тужиоца, а све ради исправног правног квалификовања радњи кривичног дела?

ОДГОВОР:

Ако је висина имовинскоправне користи обележје кривичног дела, а утврђена вредност је већа од вредности која одговара квалификацији из оптужбе постојеће прекорачење оптужбе, док би се у осталим случајевима могло вршити прецизирање у том смислу.

.....

14. Да ли је учињена повреда кривичног закона уколико је, код осуде за кривично дело из члана 246а став 1. КЗ, наведено „једна таблета спида“, без навођења грамаже, те да ли би првостепени суд прекорачио оптужбу уколико би навео грамажу, а која од стране тужилаштва није наведена?

ОДГОВОР:

Неће постојати повреда Кривичног закона уколико је, приликом осуде за кривично дело из члана 246а став 1. КЗ, само наведено „једна таблета спида“, без навођења тежине, јер је евидентно да се ради о малој количини опојне дроге (која је намењена за сопствену употребу), а иначе питање „мале количине“ је ствар оцене суда у сваком конкретном случају.

.....

15. Да ли се сматра да су испуњене процесне претпоставке за одржавање главног претреса у ситуацији када је, због обавезне одбране, одређен бранилац по службеној дужности, а на главни претрес приступи бранилац по заменичком пуномоћју?

ОДГОВОР:

Испуњене су процесне претпоставке за одржавање главног претреса, ако уместо браниоца по службеној дужности који је окривљеном постављен због обавезне одбране, на главни претрес по заменичком пуномоћју приступи други бранилац.

.....

16. Да ли је одељење за извршење кривичних санкција Основног суда надлежно да поступа у предметима Привредног суда када је решењем због непоступања по пресуди, новчана казна замењена казном затвора?

ОДГОВОР:

Када је правноснажно осуђеном одговорном лицу, решењем Привредног суда, изречена новчана казна, због неплаћања, замењена казном затвора за упућивање окривљеног на издржавање казне затвора надлежан је Основни суд будући да је неопходно имати у виду разлику између извршења новчане казне (које врши Привредни суд доношењем решења о замени за казну затвора због неплаћања) и упућивања на издржавање казне затвора у (том) случају замене новчане казне казном затвора. (У овом смислу се изјаснио и Врховни касациони суд у више одлука - тако Решење Врховног касационог суда Кс 34/2011 од 28.03.2011. године и др.).

.....

КЗ

1. Да ли се ватрено оружје, у смислу члана 2. став 2. тачка 1. Закона о оружју и муницији („Службени гласник РС“, бр.9/92...27/11), може сматрати оружјем уколико је несумњиво утврђено да је неисправно, односно није способно да избацује пројектил потиском барутних или других гасова насталих као производ сагоревања погонске материје, а у вези кривичног дела недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из члана 348. Кривичног законика, посебно да ли се неисправно ватрено оружје

може сматрати оружјем у смислу кривичног дела из члана 348. став 4. КЗ, односно када је окривљени оптужен да је тачно одређеног дана неовлашћено носио оружје за које је вештачењем несумњиво утврђено да је функционално неисправно?

ОДГОВОР:

Ово је фактичко питање и одговор зависи од тога о каквом се оштећењу ради, односно и неисправно оружје, уколико се ради о неком техничком квару који се може отклонити (нпр.ударна игла неисправна), може представљати ватрено оружје, те ће се вештачењем утврдити да ли је реч о ватреном оружју из члана 2. став 2. тач. 1) Закона о оружју и муницији.

.....

2. Кривичним законом Републике Србије („Службени гласник РС“, бр.10/02 од 01.03.2002. године 11/2002 од 07.03.2002. године), инкриминисана су кривична дела корупције у која спадају и кривична дела корупција у здравству из члана 255е и корупција у просвети из члана 255ж. Кривичним закоником, који се примењује од 01.01.2006. године изостављена су кривична дела корупције. Уколико суд на основу изведених доказа утврди да је оптужено лице у време извршења кривичног дела предузимало радње које се могу подвести под правну квалификацију кривичног дела корупције у здравству из члана 255е Кривичног закона Републике Србије или кривичног дела корупције у просвети из члана 255ж истог закона, да ли се може огласити кривим за то кривично дело или се радње квалификују као неко дуго кривично дело (злоупотреба службеног положаја, примање мита и др) имајући у виду одредбе члана 5. Кривичног законика, којима је између осталог прописано да ће се, ако је после извршења кривичног дела измењен закон, једном или више пута, применити закон који је најблажи за учиниоца?

ОДГОВОР:

Основно је правило да се увек примењује закон који је важио у време извршења кривичног дела, сем у случају уколико је извршена декриминација радњи које се окривљеном стављају на терет. Уколико новим законом није извршена декриминација кривичног дела, нови закон се примењује само уколико је блажи по учиниоца (члан 5. став 2. КЗ).

.....

3. Да ли је исправно сматрати да постоји кривично дело „насилје у породици“, у случају само једног догађаја, уколико је радња трајала (нпр.члан породице је психички или физички злостављан више сати), а имајући у виду став неких већа да једна радња није кривично дело, те став других већа да се у том случају цене њихови претходни односи? Ако члан 112. тачка 30. КЗ предвиђа да се „трајним глаголом одређена радња кривичног дела сматра да је дело учињено ако је радња извршена једном или више пута“, зашто поједина већа апелационог суда код кривичног дела насилје у породици сматрају да „једна радња није довољна да би се говорило о овом кривичном делу?“

ОДГОВОР:

"Код кривичног дела насиље у породици из члана 194. КЗ ради се о такозваној последичној радњи извршења која садржајно може бити различита али се мора тумачити у контексту начина извршења наведених у члану 194. став 1. КЗ - примена насиља, претња да ће се напасти на живот или тело и дрско и безобзирно понашање. Радња извршења предметног кривичног дела која је, дакле, дефинисана последицом, одређена је трајним глаголом, те се, у смислу одредбе члана 112. став 30. КЗ, сматра да је дело учињено ако је радња извршена једном или више пута." (Из пресуде Врховног касационог суда Кзз 83/2012 од 24.10.2012. године).

.....

4. Да ли је код кривичног дела из члана 358. КЗ неопходно да је конкретно наведено лице које се доводи у заблуду или је довољно да у оптужењу стоји „надлежни орган“?

ОДГОВОР:

Код кривичног дела навођење на оверавање неистинитог садржаја из члана 358. КЗ, неопходно је у опису дела означити и лице које се доводи у заблуду и назив органа, тако да није довољно да у оптужењу стоји само „надлежни орган“.

.....